

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG ARBEIDSDEPARTEMENT

OSLO-DEP. 0032 OSLO 1. Tlf. 20 22 70

RUNDSKRIV H-49/85 B

3889/85 B

10. januar 1986

Til høringsinstansene

FORSLAG OM ENDRINGER I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

De nye bestemmelser i plan- og bygningsloven - slik den ble vedtatt 14. juni 1985 - er i alt vesentlig relatert til planbestemmelsene. Loven er ennå ikke satt i kraft idet det bl.a. er forutsatt at det skal gjennomføres et større informasjonsarbeid samt at det blir innarbeidet en del lov-
endringer som vedrører byggesaksbestemmelsene i loven. Vi tar sikte på å kunne legge fram utkast til ot.prp. om slike endringer slik at lovsaken kan behandles i Stortingets vårsesjon og med eventuell ikrafttreden 1. juni 1986.

I proposisjonsarbeidet legger departementet til grunn Byggesaksutvalgets delutredning II (NOU 1984:9) og III (NOU 1985:13) samt høringsinstansenes uttalelser (se departementets rundskriv henholdsvis H-6/85 av 31. januar 1985 og H-33/85 av 16. juli 1985).

Departementet ser det som ønskelig i tillegg å ta opp i proposisjonen forslag om lovendringer som ikke tidligere har vært på høring. Disse forslag omfatter

1. Endring i bygningslovens § 93 slik at bygningsssjefen kan gi byggetillatelse når det gjelder mindre og kurante byggetiltak som i alle forhold tilfredsstiller gjeldende lovgivning.
2. Endring i bygningslovens § 113 som gir bygningsrådet en sikker generell hjemmel (uten å gå veien om forelegg etter § 114) til å kreve at ulovlig utført byggearbeid blir fjernet eller rettet.
3. Endring i gebyrreglene i bygningslovens § 109 som gir kommunen sikker hjemmel til å kreve gebyrer til dekning av utgifter til konsulentbistand ved behandling av teknisk kompliserte byggesaker.

Departementet foreslår videre, i samråd med Miljøvern-
departementet,

4. Å gjøre visse endringer i bygningslovens § 82 (om fritidsbebyggelse) slik den lyder etter den nye plan- og bygningsloven, og gi forskrifter om slik bebyggelse.

Lov- og forskriftsforslagene som nevnt under pkt. 1 - 4 er nærmere omtalt i vedlegg 1.

De foreslåtte lovendringer representerer viktige forenklingstiltak og antas således å ha positive økonomisk/-administrative konsekvenser.

Av hensyn til den knappe tid som står til rådighet må vi be om at eventuelle uttalelser innen 15. februar 1986 blir sendt til Kommunal- og arbeidsdepartementet, postboks 8112, Dep. 0032 Oslo 1.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til Kommunal- og arbeidsdepartementet, Bolig- og bygningsavdelingen, tlf. (02) 20 22 70 linje 130 eller 133.

Jan Kristiansen
Jan Kristiansen e.f.

H. P. Faller
H. P. Faller

VEDLEGG 1

Ad pkt. 1

Delegasjon av beslutningsmyndighet fra bygningsrådet til bygningssjefen

Allerede ved bygningsloven av 1924 ble det gitt regler om adgang til å delegere bygningsrådets myndighet til bygningssjefen. Tilsvarende regler er inntatt også i gjeldende bygningslov (§ 14 nr. 2), som svarer til § 11-1 nr. 2 i den nye - men foreløpig ikke iverksatte - plan- og bygningsloven.

I tiden før bygningsloven av 1965 ble delegasjonsordningen gjennomført i de større by- og landkommuner. Ordningen ble etter hvert også gjort gjeldende i de fleste mellomstore kommuner og mange mindre kommuner. Det foreligger i departementet oppgaver som viser at det høsten 1985 var 344 kommuner av landets 454 kommuner som i større eller mindre utstrekning hadde delegert bygningsrådets myndighet etter bygningsloven og byggeforskriftene til bygningssjefen. Det foreligger en rekke varianter når det gjelder slik myndighetsoverføring. Noen kommuner har begrenset bygningssjefens fullmakt til å omfatte bare mindre og kurante byggesaker som i alle forhold tilfredsstiller gjeldende lovgivning, mens andre kommuner har gitt bygningssjefen betydelig mer omfattende fullmakter. Dette har sammenheng med at byggesaker og den tekniske administrasjon viser betydelige variasjoner i de ulike kommuner. Hensikten med myndighetsoverføring fra bygningsråd til bygningssjef er å forenkle byggesaksbehandlingen slik at saksgangen blir raskere med de besparelser dette medfører både for den enkelte og for samfunnet. Samtidig vil ordningen medføre at bygningsrådet blir avlastet for behandlingen av mange enkeltsaker og vil lettere kunne prioritere oppgaver av mer prinsipiell og generell betydning.

Byggesaksutvalget har i sin delutredning III av april 1985 (NOU 1985:13) i kapittel 7 synspunkter på videreføring av arbeidet med produktivitet og forenkling. Under kap. 7.4 om kommunenes ansvar - bygningsrådet, saksbehandlingen, har utvalget understreket at mest mulig utstrakt bruk av delegasjon er en viktig måte å bedre produktiviteten på. En god og rask løsning er en felles interesse. Utvalget tilrår bl.a. at det vurderes å innføre direkte delegasjon til fagadministrasjon av visse (ikke nærmere konkretiserte) sakstyper.

Det er fra høringsinstansene ikke kommet innvendinger mot utvalgets tilråding på dette punkt.

Departementet slutter seg til nevnte synspunkter og tilrådingen fra utvalget og mener at forholdene nå ligger til rette for en lovfestet ordning med overføring av beslutningsmyndighet i visse saker fra bygningsrådet til bygningssjefen.

Forutsetningen for slik delegasjon er at kommunen har en

administrasjon som kan pålegges slike oppgaver. Utbyggingen av bygningsadministrasjonen i kommunene har vært under sterk utvikling i de senere år og det foreligger oppgaver i departementet som viser at det høsten 1985 i alle landets kommuner er tilsatt bygningssjef eller annen kommunal tjenestemann som er tillagt funksjonen som bygningssjef (teknisk sjef, kommuneingeniør, byingeniør o.l.). Forholdene skulle således nå ligge til rette for en delegasjonsordning i alle komuner, således også i de 110 kommuner som ikke har gjennomført noen slik ordning.

Departementet legger til grunn at en alminnelig regel om å tillegge bygningssjefen beslutningskompetanse må være begrenset til mindre og kurante byggesaker som i alle forhold tilfredsstiller gjeldende lovgivning. Departementet vil gjerne ha høringsinstansenes uttalelse om hva som kan anses som "mindre og kurante byggesaker".

En slik alminnelig regel som nevnt, vil ikke være til hinder for at kommunestyret med hjemmel i plan- og bygningslovens § 11-1 nr. 2 kan treffe vedtak om ytterligere delegasjon. De vedtak om delegasjon som allerede er truffet vil likeledes gjelde inntil kommunestyret bestemmer annerledes. Dersom kommunestyret under hensyn til forholdene i kommunen ikke ser det som ønskelig at lovforslagets alminnelige delegasjonsregel skal gjelde i kommunen, kan kommunestyret treffe vedtak om dette ved vedtekt som er gyldig uten departementets stadfesting, jfr. bygningslovens § 3 annet ledd og § 4. Slik vedtekt vil imidlertid ikke kunne vedtas for behandling av melding av slike mindre tilbygg som nevnt i bygningslovens § 86 a, da tidsaspektet i disse saker gjør det påkrevet at sakene behandles av bygningsadministrasjonen, jfr. forskriftene til § 86 a. (Byggeforskriftenes kap. 15.)

Delegasjonsordningen vil etter lovforslaget ikke omfatte saker som krever dispensasjon fra bygningslovgivningen. Dersom kommunen ønsker å legge dispensasjonsmyndighet til bygningssjefen må dette i tilfelle gjøres ved vedtak i henhold til plan- og bygningslovens § 11-1 nr. 2. I de kommuner der det er truffet slike vedtak i medhold av tidligere lovgivning vil ordningen gjelde inntil kommunestyret bestemmer annerledes.

Delegasjonsordningen vil heller ikke omfatte rivningssaker etter bygningslovens § 93 f., bruksendringssaker etter § 93 annet ledd og delingssaker etter § 63.

Forslag til endring i bygningslovens § 93

(Slik den lyder etter lovendring av 14. juni 1985 og som ikke må forveksles med plan- og bygningsloven av samme dag).

Første ledd som nå.

Nytt annet ledd:

"Den myndighet som i første ledd - med unntak av bokstav f. - er lagt til bygningsrådet, kan utøves av bygningssjefen når det gjelder mindre og kurante byggetiltak som i alle forhold tilfredsstiller gjeldende lovendring. Ved vedtekt som er gyldig uten departementets

stadfesting kan bestemmes at disse reglene ikke skal gjelde i kommunen".

Tredje og fjerde ledd som någjeldende annet og tredje ledd.

Ad pkt. 2

Generell hjemmel for bygningsrådet til å kreve at ulovlig utført byggearbeid blir fjernet eller rettet

Etter gjeldende bygningslov (§ 113) kan bygningsrådet kreve stansing av ulovlig byggearbeid og opphør av ulovlig bruk. Noen tilsvarende lovfestet regel om at bygningsrådet kan kreve at ulovlig utført byggearbeid blir fjernet eller rettet er ikke inntatt i bygningsloven. Krav om fjerning eller rettelse av ulovlig utført byggearbeid kan fremsettes i forbindelse med utferdigelse av forelegg (§ 114). Departementet har dessuten antatt at slike krav må kunne fremsettes uten å gå veien om forelegg idet det følger av bygningslovens system, jfr. bl.a. reglene i plan- og bygningslovens § 10 - 1 første ledd om bygningsrådets tilsynsplikt. Da det imidlertid har vært reist tvil om hjemmelsgrunnlaget for slike krav, vil departementet foreslå en tilføyelse til § 113 som vil gi sikker hjemmel for krav om fjerning eller rettelse av ulovlig utført byggearbeid uten bruk av forelegg etter § 114.

Vi regner med at pålegg gitt i medhold av den nye bestemmelse i mange tilfelle vil bli etterkommet, slik at det ikke blir nødvendig å gå den mer omstendelige vei om forelegg.

Om straffeansvar for unnlatelse av ikke å etterkomme bygningsrådets pålegg vises til bygningslovens § 112 nr. 2 og om tvangsfullbyrding vises til § 115.

Forslag til endring i bygningslovens § 113
(slik den lyder etter lovendring av 8. juni 1984):

§ 113. Stansing av ulovlig arbeid og opphør av ulovlig bruk. Fjerning eller retting av ulovlig utført arbeid.

Utføres et arbeid eller brukes bygning eller innretning uten tillatelse i eller i medhold av § 91 a, § 93 eller § 99 eller utføres for øvrig et arbeid i strid med denne loven eller noen bestemmelse som er gitt i medhold av loven, kan bygningsrådet kreve arbeidet stanset eller at bruken opphører. Om nødvendig kan bygningsrådet kreve hjelp av politiet. Bygningsrådet kan kreve at ulovlig utført arbeid blir fjernet eller rettet.

Ad. pkt. 3

§ 109. Gebyr

Etter gjeldende regler kan kommunen kreve gebyr bl.a. til dekning av kommunens utgifter ved behandlingen av søknad om deling og byggetillatelse, kontroll, utferdigelse av attester m.v.

En del saker er teknisk kompliserte og krever spesiell innsikt i regelverket samt teknisk kompetanse som hverken byggherren (anmelder) eller den kommunale bygningsadministrasjonen har. Dette forekommer særlig ved oppføring av større og spesielle bygninger og konstruksjoner og i forbindelse med brannteknisk byggesaksbehandling. Byggherrens rådgiver ser i en del tilfelle ikke problemene, eller de overlates til kommunens bygningsadministrasjon.

Byggherren må gjennom søknaden med bilag kunne dokumentere at bygningslovgivningens krav til omsøkte tiltak er oppfylt. I de ovennevnte tilfelle vil det ofte være hensiktsmessig at bygningsmyndighetene på vegne av søkeren sørger for at de nødvendige beregninger eller faglig prosjektering blir foretatt ved kjøp av sakkyndig bistand.

Det har vært reist tvil om gjeldende gebyrregler i § 109 gir kommunen hjemmel til å kreve dekning for utgifter til kjøp av slik konsulentbistand. Departementet har derfor utarbeidet et forslag som gir klar hjemmel for dekning av disse utgiftene.

For kontroll og prøving m.v. på byggeplassen gir § 97 slik hjemmel. Det synes naturlig å følge et tilsvarende mønster ved behandling av søknaden. Det foreslås derfor et nytt annet punktum i § 109 første ledd.

§ 109 første ledd vil da lyde:

"Ved regulativ kan fastsettes gebyr til kommunene for behandling av søknad om deling, byggetillatelse, kontroll, utferding av attester og for andre arbeid som det etter denne lov, forskrift eller vedtekt påhviler de kommunale bygningsmyndigheter å utføre. Nødvendig bruk av sakkyndig bistand for vurdering av søknaden kan gjøres for byggherrens regning. Ved regulativ kan også fastsettes gebyr for avskrifter og attester fra de særlige skjønnsretter."

Annet ledd er uendret.

Ad pkt. 4

Fritidsbebyggelse - § 82

Generelle merknader:

Bygningslovens § 82 ble endret i vedtaket om ny plan- og bygningslov (PBL) § 82. I Ot.prp. nr. 56 (1984-85) begrunnes dette slik (s. 129):

"Departementet mener at plan- og

bygningsloven slik den skal gjelde for helårsboliger ikke uten videre bør gjelde for hytter o.l. Lovens anvendelse bør begrenses til å omfatte lovens planleggingsregler slik at det kan sikres en forsvarlig arealbruk. Videre bør for hytter gjelde regler om atkomst, vannforsyning og avløp samt regler som bl.a. sikrer betryggende konstruksjon og brannvern.

Hvilke bestemmelse som skal gjøres gjeldende vil departementet vurdere nærmere i tiden fremover, slik at forskrift om dette kan gis i god tid før lovens ikrafttreden."

Miljøverndepartementet og Kommunal- og arbeidsdepartementet har på nytt drøftet problemstillinger omkring reglene om fritidsbebyggelse, og er enige om følgende forhold:

- terminologien foreslås samordnet og forenklet
- alle forskrifter om tekniske krav og byggesaksbehandlingen samles i Byggeforskrift 1986
- noen bestemmelser i loven bør ikke gjøres gjeldende for fritidsbebyggelsen.

Spesielle merknader:

Terminologien foreslås endret - "sportshytter, sommerhus og kolonihagehus" o.l. bygninger som bare er beregnet på å bebos i kortere tidsrom", samt "tilhørende uthus" erstattes av "fritidsbebyggelse". Dette begrepet er alt nyttet i PBL § 20-4, og nyttes dessuten mer i dagligtale enn de tidligere begrepene. Med fritidsbebyggelse menes det samme som etter gjeldende regler i bygningslovens § 82. Begrepet "fritidsbebyggelse" defineres som "fritidsboliger og tilhørende uthus". Presiseringen er tatt med av hensyn til at det i byggeforskriftene er nødvendig å stille andre krav til fritidsboliger enn til tilhørende uthus.

Etter fornyet overveielse er Kommunaldepartementet kommet til at alle forskrifter til PBL med krav til bebyggelsen bør stå ett sted - i Byggeforskrift 1986.

Byggeforskriftene inneholder først og fremst tekniske krav til bygninger og deres tekniske installasjoner, men også en del alminnelige bestemmelser om saksbehandlingen. Det er stadig mer fremtredende trekk at det er nødvendig med særlige bestemmelser for forskjellige typer bygninger. Derfor passer det godt inn i dette mønsteret at departementet vil fastsette særlige bestemmelser for fritidsbebyggelsen.

Når det gjelder de tekniske kravene til fritidsbebyggelsen, mener departementene bare de helt nødvendige krav for å sikre betryggende konstruksjoner og brannvern bør gjelde, foruten nødvendige saksbehandlingsregler. Dette er i samsvar med det Stortinget sluttet seg til ved behandlingen av Ot.prp. nr. 56. Dette gjøres mest oversiktlig ved at det lages to særskilte avsnitt i byggeforskriftene, jfr. etterfølgende utkast til nye kap. 17 og kap. 31:5.

Dersom det (som nevnt under alternativ 1 nedenfor) blir inntatt i loven at det ved forskrift kan bestemmes hvilke bestemmelser i loven som ikke skal gjelde for fritidsbebyggelse, vil denne forskriften bli inntatt i byggeforskriftenes alminnelige del.

Om plan- og bygningslovens anvendelse på fritidsbebyggelse bemerkes:

En del bestemmelser i loven, bl.a. §§ 78-81, 83-86, 86 b og 91 a vil etter sitt innhold ikke gjelde for fritidsbebyggelse. Andre bestemmelser vil i større eller mindre grad få anvendelse på fritidsbebyggelse, og noen få bestemmelser bør neppe nyttes på fritidsbebyggelsen.

Det blir stadig mer vanlig å lage reguleringsplan eller bebyggelsesplan for utbygging av hytteområder. For å gjennomføre slike planer vil det i en del tilfelle kunne bli nødvendig å benytte lovens regler om ekspropriasjon og refusjon. Disse regler må derfor gjøres gjeldende i strøk for fritidsbebyggelse som

omfattes av reguleringsplan eller bebyggelsesplan.

De krav bygningsmyndighetene bør stille til den enkelte fritidsboligs plassering, utforming og tomt, adkomst, vann- og avløp, parkeringsmuligheter m.v. vil variere med bebyggelsens beliggenhet. Det sier seg selv at kravene normalt blir strengere i tettbebyggelse enn i spredtbygde strøk. Departementet er likevel kommet til at det vil være urimelig kostbart og upraktisk generelt å kreve tilknytning til vann- og avløpsledning, jfr. §§ 65 og 66 nr. 2. For avløpets vedkommende vil forurensningslovens krav være avgjørende i det enkelte tilfelle.

Byggesaksutvalget har i sin delutredning II foreslått endring i gjeldende § 67 om adkomst, vann- og avløpsanlegg. Krav til slik anlegg vil etter forslaget gjelde generelt og uten særskilt vedtekt. Dersom forslaget blir vedtatt vil § 67 også gjelde for fritidsbebyggelse som omfattes av regulerings- eller bebyggelsesplan, eventuelt også kommuneplan. Nevnte krav bør imidlertid for fritidsbebyggelse vurderes nærmere ved utarbeidelse av planene.

Ved at så få bestemmelser generelt skal unntas fra anvendelse på fritidsbebyggelse, kan det tale for at det klart bør komme til uttrykk i selve loven. Imidlertid kan vurderingene av hvilke bestemmelser som bør unntas endres over tid, og lovendringer kan også gjøre endringer aktuelt. Departementet foreslår derfor som alternativ 1 at det i lovens § 82 blir inntatt bestemmelse som gir hjemmel til å fastsette ved forskrift (Byggeforskrift 1986) hvilke av lovens bestemmelser som ikke skal gjelde. Et alternativ 2 -fastsettelse direkte i lovens § 82 - fremlegges også for høring, jfr. etterfølgende lovutkast.

Forslag til endring i plan- og bygningslovens § 82:

§ 82 Fritidsbebyggelse

Alt. 1 Departementet kan ved forskrift fastsette hvilke bestemmelser i loven her som ikke skal gjelde for fritidsbebyggelse (fritidsboliger og tilhørende uthus.)

Alt. 2 For fritidsbebyggelse (fritidsboliger og og tilhørende uthus) gjelder ikke §§ 65 annet, tredje og fjerde ledd og 66 nr. 2 annet og tredje ledd.

Dersom alt. 1 legges til grunn vil forskriften gis tilsvarende innhold som nevnt under alt. 2.

Forslag til nye regler om fritidsbebyggelse i
Byggeforskrift 1986:

TIL DEL 1 - ALMINNELIGE BESTEMMELSER -
KAP 17 REGLER FOR FRITIDSBEBYGGELSE.

17:1 Fritidsboliger

For oppføring av fritidsboliger gjelder
følgende bestemmelser:

- kapitlene 11 - 14, 21, 22, 23:1, 30, 31:5,
47, 48, 51, 61 og 62.

17:2 Uthus tilhørende fritidsboliger.

For uthus tilhørende fritidsboliger gjelder
17:1 med unntak av 31:5. Branntekniske
bestemmelser for den enkelte bygningskategori
skal følges.

(Eks: garasje kap. 34:4, skur/uthus kap. 38).

TIL DEL 3 - BRANNVERN

NYTT UNDERKAPITTEL TIL KAP. 31 BOLIG:

31:5 Fritidsboliger.

31:51 Bygningsbrannklasse

Bygning som inneholder bare en branncelle kan
oppføres uten krav til bygningsbrannklasse.

Bygning som inneholder flere brannceller
utføres minst i bygningsbrannklasse 4.

Bygning med overliggende brannceller utføres
i bygningsbrannklasse som fastsatt for bolig.

31:52 Branncelleinndeling

Hver boenhet skal utgjøre egen branncelle.

Er flere boenheter sammenbygget i rekker eller kjeder e.l. skal branncellebegrensende vegg føres opp til taktekningen.

31:53 Rømningsveg

Rømningsveg skal utføres etter kap. 30:7

Fra branncelle skal annet hvert rom i etasjer som ikke har direkte utgang til det fri, ha minst ett vindu som tilfredsstiller kravene til rømningsveg (se 30:76).

Vindu (balkong) med underkant høyst 5 m over planert terreng kan erstatte ett åpent eller lukket trapperom som rømningsveg.

31:54 Brannalarm

Alle brannceller skal ha røykvarsler anbragt slik at den gir 60 dB(A) i soverom når mellomliggende dører er lukket.

VEDLEGG 2HØRINGSINSTANSER - FORSLAG OM ENDRINGER I PLAN- OG
BYGNINGSLOVEN

Departementene
Fylkesmennene
Fylkeskommunene

KOMMUNER:

Agdenes kommune, 7370 SELBEKKEN
Alstahaug kommune, P.b. 22, 8801 SANDNESSJØEN
Alta kommune, 9510 ELVEBAKKEN
Arendal kommune, P.b. 10, 4801 ARENDAL
Asker kommune, Rådhuset, 1370 ASKER
Bamble kommune, 3971 LANGESUND
Bergen kommune, Bergen rådhus, 5000 BERGEN
Bodø kommune, P.b. 319, 8001 BODØ
Borre kommune, 3195 BORRE

Bærum kommune, 1300 SANDVIKA
Drammen kommune, 3000 DRAMMEN
Fitjar kommune, 5419 FITJAR
Flora kommune, P.b. 40, 6901 FLORØ
Folldal kommune, 2580 FOLLODAL
Gjerdrum kommune, 2022 GJERDRUM
Gjerstad kommune, 4980 GJERSTAD
Gjøvik kommune, Rådhuset, 2800 GJØVIK
Gran kommune, 2760 BRANDBU
Grue kommune, 2260 KIRKENÆR
Gulen kommune, 5966 EIVINDVIK
Hadsel kommune, 8450 STOKMARKNES
Halden kommune, Rådhuset, 1750 HALDEN
Hamar kommune, 2300 HAMAR
Harstad kommune, 9400 HARSTAD
Haugesund kommune, Rådhusgata 66, 5500 HAUGESUND
Hemne kommune, 7200 KYRKSÆTERØRA
Hemsedal kommune, 3560 HEMSEDAL
Hobøl kommune, 1827 HOBØL

Hole kommune, 3506 RØYSE
Hurum kommune, 3490 KLOKKARSTUA
Høylandet kommune, 7977 HØYLANDET
Hå kommune, 4360 VARHAUG
Inderøy kommune, 7670 SAKSHAUG
Kautokeino kommune, 9520 KAUTOKEINO
Kongsberg kommune, P.b. 115, 3601 KONGSBERG
Kristiansand kommune, 4600 KRISTIANSTAD S.
Kristiansund kommune, Rådhuset, 6500 KRISTIANSTAD N
Kvinnherad kommune, 5470 ROSENDAL
Kåfjord kommune, 9070 OLDERDALEN
Lenvik kommune, 9301 FINNSNES
Lier kommune, 3400 LIER
Lillehammer kommune, 2600 LILLEHAMMER
Lindås kommune, 5100 ISDALSTØ
Meldal kommune, 7390 MELDAL
Molde kommune, P.b. 53, 6401 MOLDE
Moss kommune, P.b. 175, 1501 MOSS
Narvik kommune, 8500 NARVIK
Nedre Eiker kommune, 3050 MJØNDALEN
Nittedal kommune, 1482 NITTEDAL
Onsøy kommune, Rådhuset, 1620 GRESSVIK
Oslo kommune, Boligrådmannen, R.Amundsensgt. 4,
0161 OSLO 1
Oslo kommune, Kommunikasjonsrådm., Trondheimsvn. 5,
0560 OSLO 5
Porsgrunn kommune, P.b. 128, 3901 PORSGRUNN
Rana kommune, P.b. 173, 8601 MO
Ringerike kommune, Rådhuset, Oslovn. 1, 3500 HØNEFOSS
Sandefjord kommune, Postboks 293, 3201 SANDEFJORD
Sandnes kommune, P.b. 583 Krossen, 4301 SANDNES
Siljan kommune, 3710 SILJAN
Sirdal kommune, 4440 TONSTAD
Skien kommune, Rådhuset, 3700 SKIEN
Skjeberg kommune, Rådhuset, 1740 BØRGENHAUG
Sogndal kommune, 5800 SOGNDAL
Sola kommune, 4050 SOLA
Sortland kommune, P.b. 117, 8401 SORTLAND
Stavanger kommune, 4000 STAVANGER
Steinkjer kommune, 7700 STEINKJER
Suldal kommune, 4230 SAND

Sunndal kommune, P.b. 141, 6601 SUNNDALSØRA
 Tromsø kommune, 9000 TROMSØ
 Trondheim kommune, 7000 TRONDHEIM
 Tønsberg kommune, P.b. 205, 3101 TØNSBERG
 Vadsø kommune, 9801 VADSØ
 Vefsn kommune, 8650 MOSJØEN
 Vennesla kommune, 4700 VENNESLA
 Verdal kommune, 7650 VERDAL
 Vindafjord kommune, 4210 VIKEDAL
 Volda kommune, 6100 VOLDA
 Øyestad kommune, 4883 BJORBekk
 Øystre Slidre kommune, 2940 HEGGENES
 Ålesund kommune, Rådhuset, 6000 ÅLESUND
 Årdal kommune, 5875 ÅRDALSTANGEN

INSTITUSJONER, ORGANISASJONER OG BEDRIFTER ETC.:

A/S Norsk Byggtjeneste, P.b.1575 Vika, 0118 OSLO 1
 Bygg- og Tømmermestrenes Forening, St. Olavsgt. 23,
 0166 OSLO 1
 Byggefagrådet, Københavnsgt. 10, 0566 OSLO 5
 Byggherreforeningen, Ø.Slottsgt. 18/20, 0157 OSLO 1
 Den Norske Advokatforening, Kongensgt. 6, 0153 OSLO 1
 Den Norske Stats Husbank, P.b. 5130, Majorstua,
 0302 OSLO 3
 Direktoratet for arbeidstilsynet, P.b. 8103 Dep,
 0032 OSLO 1
 Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern, P.b. 355,
 3101 TØNSBERG
 Direktoratet for sivilt beredskap, P.b. 8136 Dep,
 0033 OSLO 1
 Entreprenørenes Landssammenslutning, Holtegt. 26,
 0355 OSLO 3
 Forbrukerrådet, Ringeriksv. 7, 1300 SANDVIKA
 Landsorganisasjonen i Norge (LO), Youngsgt. 11,
 0181 OSLO 1
 Maskinentreprenørenes Forbund, Fred. Olsensgt. 3,
 0152 OSLO 1
 Norges Byggforskningsinst., Foskningsvn. 38, 0371 OSLO 3
 Norges Byggmesterforbund, St. Olavsgt. 23, 0166 OSLO 1

Norges Byggstandardiseringsråd, Københavns gt. 10,

0566 OSLO 5

Norges Forsikringsforbund, Hansteensgt. 2, 0253 OSLO 2

Norges Handikapforbund, Nils Hansens vei 2, 0667 OSLO 6

Norges Håndverkerforbund, Rosenkranzgt. 7, 0158 OSLO 1

Norges Industriforbund, Drammensvn. 40, 0255 OSLO 2

Norges Ingeniørsorganisasjon (NITO), Prof. Dahls gt. 18,

0353 OSLO 3

Norges Kommunalbank, N. Volls gt. 11, 0158 OSLO 1

Norges Landbrukshøgskole, P.b. 15, 1432 ÅS-NLH

Norges Praktiserende Arkitekter, Gustav Vigelandsv. 1,

0274 OSLO 2

Norges Tekniske Høgskole, 7034 TRONDHEIM - NTH.

Norges vassdrags- og elektrisitetsvesen, Middelthunsgt. 29,

0368 OSLO 3

Norsk Arbeidsgiverforening, Kr. Augusts gt. 23, 0164 OSLO 1

Norsk Brannvern Forening, P.b. 6703 St. Olavs pl.,

0130 OSLO 3

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Henrik Ibsensgt. 7,

0179 OSLO 1

Norsk institutt for by- og regionforskning, Nycov. 1

0485 OSLO 4

Norsk Kommunalteknisk Forening, Haakon VII's gt. 9,

0161 OSLO 1

Norsk Kommuneforbund, Roald Amundsensgt. 6, 0161 OSLO 1

Norske Arkitekters Landsforbund, Josefinesgt. 34,

0351 OSLO 3

Norske Boligbyggelags Landsforbund (NBBL), Trondheimsvn.

Trondheimsvn. 84/86, 0565 OSLO 5

Norske Kommuners Sentralforbund, Haakon VII's gt. 9,

0161 OSLO 1

Norske Rørleggerbedrifters Landsforening, Haslevangen 45 C,

0580 OSLO 5

Norske Sivilingeniørers Forening (NIF), Kronprinsensgt. 17,

0251 OSLO 2

Oslo Bolig og Sparelag, Hammersborg torg 1, 0179 OSLO 1

Oslo og omegn huseierforening, Bygdø alle 17, 0262 OSLO 2

Riksantikvaren, Bygning 18, Akershus festning, Oslo mil.

OSLO 1

Rådgivende Ingeniørers Forening, Akersgt. 35, 0158 OSLO 1

Statens bygge- og eiendomsdirektorat, P.b. 8106, Dep.,
0032 OSLO 1

Statens bygningstekniske etat, P.b. 498 Sentrum,
0105 OSLO 1

Stortingets ombudsmann for forvaltningen, P.b. 8028 Dep.,
OSLO 1

Trehusindustriens Landsforbund, Drammensvn. 40, 0255 OSLO 2

Universitetet i Bergen, Inst. for offentlig rett,
Allegt. 34, 5000 BERGEN